

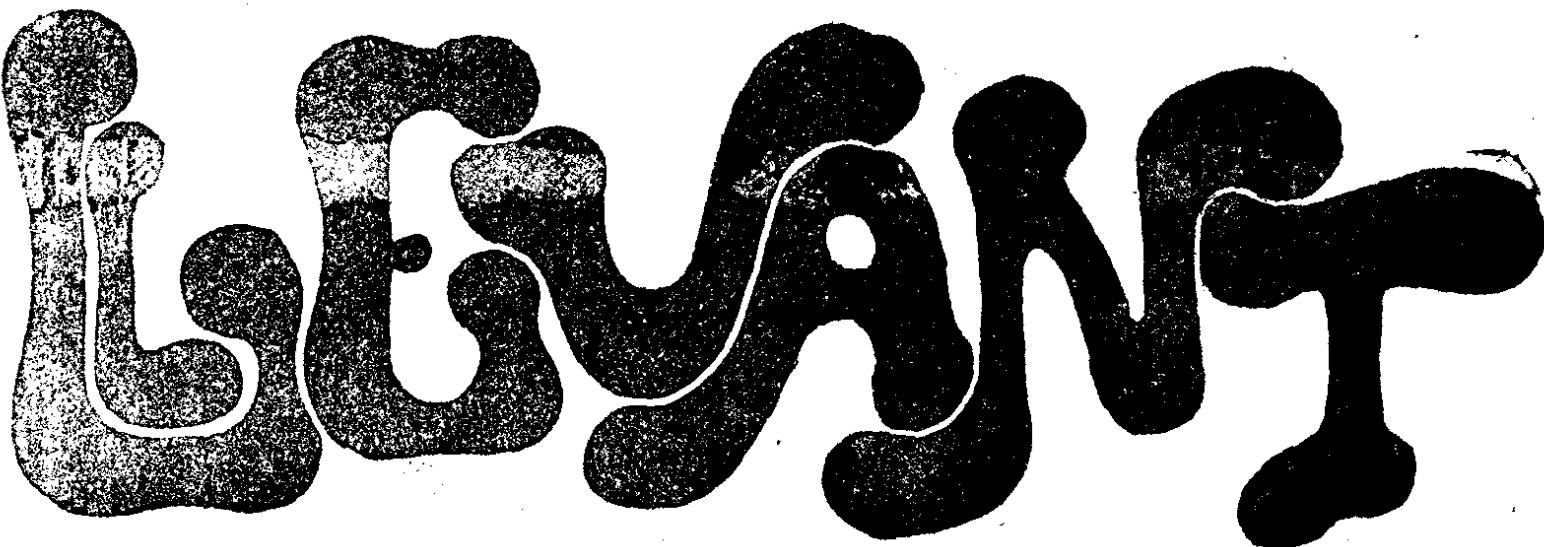
PREUS

Artá Un trimestre . . . 1'75 ps
 A Fora, id. . . . . 2'00 *
 Amèrica Id. . . . . 2'50 *
 France Id. . . . . 3'00 *

Número solt: 15 cts

Redacció i administració
 Quatre Cantons, 3
 ARTA) Mallorca

SETMANARI CATOLIC MALLORQUI

El Cor de Jesús i el cor del poble

Hi ha dos cors que nasquen per viure units: el del poble i el del seu Salvador. Sus-treuer a la vida cristiana el cor del poble, és lo mateix que arrancar una planta del seu solatural i del seu propi clima per transportarla a un sol estrany aont sols li espera la mort.

Vet-aquí l'idea que fan venir a s'enteniment de qualsevol aquestes paraules del St Evangelí: «Veiu a mí tots els qui treballau i estau oprimits, que jo vos aliviaré». Es a dir, veniu a mí els pobres que lluitau amb sa vostra desgràcia, els débils oprimits per l'injustícia, els trebayadors que gonyau el pà amb la suor del vostre front, que jo vos consolaré en les vostres angúlies i vos ajudaré en els vostros treballs.

A ningú millor que al pobre quadren aquestes paraules. Eu cap part del seu Evangelí dirigeix Jesús paraules perseüdes als rics, als poderosos, als felisos de la terra. Es vera que Ell és el pare de tots els homes; però el seu amor la seva predicció la posa an els *oprimits* an els qui *trebullen*. ¡Quina cosa més natural que els *oprimits* i els qui *trebullen* cerqui en Ell el consol tan desitjat! Jesús promet aliviar al pobre, i, efectivament, l'alivia quan aquest pobre va a Ell.

«Com? de moltes maneres, però principalment de dues: amb les seves promeses i amb els seus dous.

L'esperança i la pau son dos tresors sempre disposts a

enriquir el cor de tot desgraciat que ca a Jesús.

¡Pau i esperança! elements bastants a convertir enllumes tenebres, en pler els dolors, i en lleugeres càrregues els jous més pesats del treball.

Pel poderós per l'ambiciós, pel qui no treballa ni sap fer-se pobre fins i tot en mig de les seves riqueses, despenguentes del seu cor i donantlis el destí que Déu mana, no hei ha ni pot haver-hi *pau* ni *esperança*.

Els tresors de Jesús s'han fet pel pobre treballador i oprimit que el cerca.

Així se compren sa necessitat que té el pobre de cercar a Jesús, i així se compren també tota sa vilosa que conté s'obra infame dels qui deschristianisen el poble. No bastava als grans ambiciós oprimir-lo i fer-lo instrument inconscient dels seus malvats projectes, duquent-lo cent vegades al matadero de ses revolucions armades. No li bastava trepitjar-lo, reduintlo a sa misèria a forsa d'enseyar en ell tots els sistemes, absurdos.

Era precis altra cosa. Era precis arrancarli del cor lo únic que li quedava: sa *pau* i sa *esperança*; joyes que enriqueixen la seua pobresa, virtuts que endolceu la seva amargura, derrers elements de benestar, a ell, i sols a ell, concedits.

I perquetanta cruel dat, sensillament; perque el poble que conserva aquests elements

conserva forces pròpies que el fan fort com una roca en mig de les tempestats; perque el poble que conserva aquets elements du dins s'animà la seva pròpia redempció, i se fa superiors a totes les seduccions amb a que el brinden els qui sols tracten de corromprelo amb el si d'explotarlo.

¡Ah! poble bondados i senzill, quant acabarás de coneixer tot això! No hi ha negú tant inimic ten com aquell que traeta de deschristianisar-te. Negú arribaria a forté més mal que'l qu'arrancas per complét de dins el teu cor l'amor dels amors, aquell gran amor que dona la pau en la terra i dona la vida an el cel.

En el Sagrat Evangelí també diu Jesucrist: «El meu jou es suau i la meva càrrega lleugera».

Compara aquesta càrrega amb la que coloquen demunt les teves espalles els qui en llòc d'enseyar-te a estimar com Ell t'estimá, t'ensenyeu a avorrir com avurríria el fill de la llum caigut entre tenebres i voràs quanta diferencia.

Per una part la *pau* i l'*esperança*, a la qual d'altre part:

i protectora de les quals creixen i se desenvolten totes les grandesses i tots els progressos; per altre, s'odi i les males passióus, devant la negre influència de les quals se destrueix el mon.

Per una part la felicitat, fins i tot en mig de la pobresa i desgràcia; per altra la desdita, fins i tot en mig de la més gran abundància.

¡Ah! és veritat que la comparació és molt interessant i val la pena d'esar estudiada amb detenció. Quant hajes fet aquest estudi, ja voràs lo cert que és que la teva felicitat sols consisteix en deixar bategar el teucor amb'armonia amb aquell cor que sempre batega per medi de tú i per tu. Llavoress, i sols llavoress, comprendràs tota l'extenció del mal que intenten ferté els finí volen arrancar-te a la vida Cristiana per dur-te a regions extrauyes aont exhalarries la teva vida com aquestes plantes arrancades al seu propi sol, que moren devant el primer alé del biveru.

SILVESTRE

Artá juny de 1925.

Estrofa amarga

Jo som aquell que al so de blanca lira un temps cantava al vent de l'il·lusió.
 I era mon cant la fulgida guspira
 que un cel blavos m'obria en l'horitzò.

Avuy mon cor desamparat suspira
 dins fosca nit de greu desolació...
 Un tedi amarg la meva estrofa inspira...
 i del meu cant sols resta un trist clamò.

I ja abatut, vivint sols d'anoranza
 d'uns jorns qu'eren promeses d'esperança
 poruc aixec l'esguart a l'aveni.

I sols, dins l'amargor de ma inconsciencia
 un plany de desconhort per ma existència
 cisella l'extra flac de mon destí.

Joan Llabrés.

Eixida pedagógica

SANT SEBASTIA

III

DIA 21 DE MAIG

Justiment partirem en sa nit, desde Madrid i no poguerem donar mos compta de lo com està fisicament la regió castellana i nos hem de ho figurar per lo que en verem a Castella la Nova i per lo que hem pogut veure des de punta d'auba en que nos trobam ja aprop de Burgos poguent uixi, contemplar la artística Catedral que tant nos cridava s'atenció en els llibres i revistes a on l'aviem vista en fotografiat.

Els panorames d'aquesta regió espanyola tenen el seu encant, encara que no tenguen gran variedat. Son bastant monòtons però les tonalitats que en primavera los colocaren, sos petits riarols, ses filers de pols negres i sos horts ben coirats contrastant amb les sempre despallades serres del front les donea un aspecte nou, pels qui com noltros estam acostumats a la rica vegetació, variedat immensa i arbreda esplendida de la terra mallorquina.

Però, just qu'entram en la regió vasea tot canvia repentina-ment. El tren atravesa túnels i més túnels per passar els incus montanyosos que dominen en aquets pràs i a cada nova sortida de túnels s'ofereix a la nostra vista un paisatge nou. Hei ha, una vegetació, més exuberant, si pot esser, que en la mateixa Mallorca, i ademés de la riquesa de sa vegetació, de l'abundància d'aigo que per tot hei ha, de l'esplèndida llum que banya tan bells panorames i sa verdor constant i de molt diverses tonalitats, nos crida l'atenció l'elegant confracció de les cases, així en les ciutats que trobam com fins i tot en els petits llogarets i casetes solitàries que van passant devant la nostra vista.

Una altra cosa excita també la nostra curiositat i és el país dels camins i carreteres, puis desde'l tren se veu que totes estan asfaltades; com també el gran moviment industrial que en la major part dels pobles se nota, tot lo qual mos fa recordar qu'aquest país disfruta d'un régime autonòmic, que altres regions desitgen i a ell deu tot lo bo que té. Aquesta regió me produeix tal efecte que no crec ja ure durant el viatge cap punt que me produueca una sensació tan agradable i fins me pareix que Suissa de la qual mos parlen en la cosa més pintoresca

no m'ha de sorprende ja tant després de recorre aquesta regió indescriptible.

Però, és bea ver que se troba sempre curt lo bell i bon, i veraderament ho és estat ferm aquest espectacle perque el tren l'ha recorregut en poques hores qu'hauriem volgut podé allargar. El riu Bidassoa, que hem travessat una partida de vegades, va augmentant en caudal d'aigo i vena què arriba ja a sa fi, arribant a la magnífica ciutat de Sant Sebastiá, punt de estiuig de la noblesa, aont mos hi aturam el dia de l'Ascenció que per ser festiu mos impedeix dedicar-lo a la tasca pedagógica objecte del nostre viatge.

Entra en aquesta hermosa ciutat estival per un de sos grans ponts sobre la ria del Bidassoa que l'atreuessa, i anam a missa a la seva més bella iglesia la parroqui del Bon Pastor que's d'una elegancia admirable, d'estil gòtic i rica en retaules i finestrals. Les seves cinc naus, estan plenes de gom en gom de gent que oeix missa amb una devoció com no estam gaire acostumats a veure en moltes iglésies mallorquines. La missa acaba a la una del capvespre, lo que fa pensar que la major part dels assistents no son els més devots o bé que an aquesta ciutat sols hi viu gent ben estanta. La ciutat és esbelta, fina i neta; i sos elegants edificis estan encare tencats en sa gran majoria, perque no ha arribada encara l'estació estival en que arriba aquí la major part de la gent noble i poderosa de Madrid i de les ciutats castellanes. Ses plasses i carrés amples, ses passejos admirables ombretjats per espesos pols, sos jardins delicadament cuidats i sa copinya magnifica li donen un aspecte d'elegancia i senyoriu que crida l'atenció de tot el mon i gens d'estrenyar és que l'aristocràcia i gent de dobbés se semia atraia per ella i aquí venguin a passar-hi l'estiu.

El decapvespre se posa a ploure. Hei ha que sebre que desde que sortirem de Mallorca cada dia el cel nos ha enviat un asperges que en aquest temps deu caure en el can p com una benedicció divina. Però maldemant ploués, no per això mos hem aturat i hem visitada l'antiga parroquia de Sta. Maria i la capella o oratori de pescadors de St. Sebastiá.

Pujant també jal Castell de la montanya Uruguil, hem contem-

plat el bell panorama que des de dalt s'hi contempla que's dels mes agrados de terres espanyoles, i després hem devallat fins al Moll per veure d'aprop la vida del poble cridantmos l'atenció les costums de la marinera, la forma com salen la sardina dins uns grans cubells aont hei posen un sostre de sardines fresques i un de sal i bones remades, mentres les peixeteres juguen al escambri amb gran darull devall ses tipiques porxades del mollet.

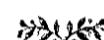
Si formosa nos ha semblat a queixa ciutat durant el dia, indissimila més elegància podem dir que rebria el vespre a causa de s'abundantíssima lluminàcia que reflexantse en la copinya cantàbrica o a lo llarg del Bidassoa li dona l'aspecte d'una ciutat encantada que nos ha produïda una inborrable impressió que recordarem amb plaer tota la vida.

A. F.

San Sebastiá 22 maig 1925.

Una excursió del

«Centre de Lectura»

(Acabament)

Passarem per la ciutat d'Inca sense aturarnos; per la d'Alcúdia, sense tampoc aturarnos, i no sense sa protesta d'uns quants excursionistes, perque deyen que havien fetà volterà, i arribarem an el port d'aquesta bella ciutat. Devallarem a peu de una horxata, i enseguida mos tornarem posar dins els vehicles de foc; les posarem en marxa, i nyoc, nyoc... cap a Muro. Passarem per dins aquesta població, com també per dins Sta. Margalida, sense aturarnos en lloc, perque hi havia excursionistes fadrins, i frissaven d'arribar... i de cap a Artá! s'ha dit.

Poquet abans d'arribar a Son Serra, no sense la protesta d'aquell senyor que nos regalà panades, tots els ocupadors d'un dels autos, devallaren per fer lo que un altre no podia fer per ells i tornantposar-s'hi dedin ja no mos varem aturar fins a arribar a Artá.

Una vegada aquí cada qual s'en va anar a sopar a ca seva.

Excursionistes! fins una altra vegada, que si, Den ho vol, serà prest. Al entretant cridem tots: ¡¡Visca Artá!! ¡¡Visca el Centre de Lectura!!

Un excursionista

com dirien alguns, mos va regalat!!!

¡Senyoret! quant tornem a fer una altra excursió, que Deu li augmenti sa bona ocurrencia i devoció.

¿I qué diré dels bessons de metla, que aquell altre senyor que pel seu aspecte, era el mes vell dels excursionistes (i pobret pareix des cor dia ell) se va llevar de sa boca, per donar als seus amics? ¡Que Deu li aumenti sa bona ocurrencia i devoció!

Una vegada fet net, i després d'una espècie «de aterrador» que hi hagué entre un excursionista que, sense cap dubte coneix aquells bonoramez, perque ha estat molt de temps a un poble d'allà prop i un automòbil, sobre quia camí havíem de prendre mos tornarem posar dins els autos i nyoc, nyoc... cap a Sa Pobla. Passarem per la fàbrica de paper, sense que la mos deixassin veure (serà que infondisssem suspires?) passarem pel pont de ferro, per entre una «alameda» preuadissimia, i arribarem a Sa Pobla, on, en certa manera, ferem el paper del xot, perque, amb els autos, sense importar-hi, ferem una volta, per l'entorn de l'hermosa piazza que estava de gom en gom de gent degut a una processó que hi acaba d'haver tornant per el mateix lloc per ont ja havíem passat una vegada.

Per amor de Deu que no se repetessen aquestes comèdies!

Devallarem dels autos, i anarem a prender una gasosa, i a comprar cacavets. Al cap de mitja hora mos tornarem posar dins els vehicles de foc; les posarem en marxa, i nyoc, nyoc... cap a Muro. Passarem per dins aquesta població, com també per dins Sta. Margalida, sense aturarnos en lloc, perque hi havia excursionistes fadrins, i frissaven d'arribar... i de cap a Artá! s'ha dit.

Poquet abans d'arribar a Son Serra, no sense la protesta d'aquell senyor que nos regalà panades, tots els ocupadors d'un dels autos, devallaren per fer lo que un altre no podia fer per ells i tornantposar-s'hi dedin ja no mos varem aturar fins a arribar a Artá.

Una vegada aquí cada qual s'en va anar a sopar a ca seva.

Excursionistes! fins una altra vegada, que si, Den ho vol, serà prest.

Al entretant cridem tots: ¡¡Visca Artá!! ¡¡Visca el Centre de Lectura!!

**Saludo a un pueblo
noble i generoso**

cccc

Cumpliendo con los altos deberes, que imponen las reglas de urbanidad y cortesía, te saludo, joh, pueblo de Artá que sabes interpretar y sentir lo más noble del ser humano.

Lo que habeis hecho por mí, nobles habitantes de Artá, i en general de la isla entera (porque no tengo que ocultar mi nombre), es una prueba palpable de los elevados sentimientos que reiman en vuestro corazón; no cabe duda de que un pueblo que tiene la dicha de albergar habitantes de tan elevado espíritu y tan sencillas costumbres, tiene que progresar en sumo grado; Una prueba evidente de la evolución que ha experimentado este mi amado pueblo de Artá, es la «Estación del ferrocarril».

En un período de 14 años, ha tenido tan grandes modificaciones, que hoy puede igualarse a muchos grandes pueblos de la Península. A tí, pues, después de admirar tu progreso te saludo e imploro de la Virgen de S. Salvador sus bendiciones para Unidos como si fuéramos una sola familia, consigamos lo que no pueden conseguir pueblos que presumen decílitos i adelantados.

I como ha tenido la delicadeza de hacermie, siquiera por un momento, el más dichoso de los mortales, no sé como expresarte la inmensa gratitud que toda mi vida te deberá.

No dudando que como habitantes nobles y generosos, aceptareis esta prueba de gratitud, este humilde saludo, lo qual será para mí una satisfacción y una dicha más que me obliga con todos ustedes.

MIGUEL PASCUAL
(o) Coronell

Artá Junio 1925

DE CAPDEPERA

El dia de Pasco Granadí se va fer la festa de les flors, una capa i una funció de teatre a benefici dels soldats, nòmbrats d'Africa les quals sortiren molt illoides.

Demà nit sortí l'Ajuntament acompañat de la música a fer la capa per la vila, fent servir en lloc de palanganes les nostres sanayires, per aptagar els diners recullint 102,75 pts.

El capvespre feu la festa de la flor amb molt de lluïment. La reina de la festa fou la Sra. M. Anna Vilà mestressa nacional d'aquesta vila, la qual tenia a la dreta la Sra. Maria Viquer, el tinent de carabiners i D. Antoni Combris, fletcant, i a l'esquerra la senyoreta Dña. Elisa Molí i Si Batle, el Lluïs i tinent de Batle.

Una infinitat de parelles elegantment vestides, se passaven unes amb boques de fina te a i altres amb hermoses canastres de pauma plenes de flors, procurant casset pessetes per ajoujar les penalitats dels pobres esforcats en terres africanes.

La missa dirigida per D. Pere Massanet va alegrar la festa amb les millors peces del seu repertori, amb tan bon acert, que el públic ho demostrà amb fortes mansbèttes.

El vespre elements de la societat «Intrucció i Recreat» en el teatre representaren «La vuelta del soldado» i la peça L'Herència. Se van recaudar 75 pts les qual sonades a 333,67 pts de la festa del capvespre i les 102,75 del matí somen 507,82 pts que s'han enviat a la comunitat central.

Dijous d'aquesta setmana devens les vuit del matí, vengueren d'excursió en camions les associades de Maria del Sagrari, de Manacor, en número de més de 60. Ofren missa i combriegaren anant després a Cala Ratjada per contemplar els incomparables panorames de les nostres platges. A les tres tornaren passar, restaren a la Parroquia la novena de desgavà i regalaren algunes objectes per el culte, així com també a Cala Ratjada, i seguiren cap a Manacor.

S.

DE CANOSTRA

EL TEMPUS. — Aquesta setmana ha estat bona del tot, alguns dies han sortit calijo-sos i hanits, però, vaja, estam en temps d'estiu, la gent té calor i tot hom ha mudat de roba.

ESTAT SANITARI. — No hi ha malalties, en general, si bé aquesta setmana hem de registrar quatre defuncions, mestre Tomás Fusteret, llore i sí que ja fa anys se va mudar per Artá, madó Angela Muñoz que vivia per es Cos, madó Francisina Pusgeta en la d'en Llovet que deixa tres filles i un fill una d'elles monja Franciscana i per últim, de mort repentina (una enginxa de pit) mestre Francisco, conegut per el sobrenom *dels tarongers* per esser capates de la brigada d'extinció de plagues del camp, havia ocupat a la Granja Agrícola i feia a Artá i a Capdepera la campanya d'ensai d'extinció de la mosca de l'olivera. Al cel sien tots.

ÓPERA (O). — A la clínica del metge S. Jordà ha estat operada d'una espalda fora del lloc a conseqüència d'una caiguda n'Antònia des Sementades.

FESTES RELIGIOSSES. —

Amb la solemnitat acostumada s'ha celebrat la festa del *Corpus Christi*. A la Parròquia se cantà Oí i solemnitzà en el qual va predicar monsenyor Gallem Pascorier, Presbiteria era plena d'hom en gom. El capvespre a les 5 sotí de la parròquia i la *Espléndida processó* que presidida per l'Ajuntament en plé, va seguir els carrers de costum.

LA CAIXA RURAL. — Hem vist que se fan preparacions per el transpàs a la nova casa, a la qual segons notícies que no son arribades, se vol moblar en condicions expléndides de comoditat i bon gust. Rebin la nostra enhorabona les jutxes d'aquesta benemèrita institució i de una manera especial el seu President, que a la fi han conseguit posarla totalment baix de tots conceptes, i el primer lloc de les de Mallorca i casi m'atreveria a dir, de tota Espanya.

EL CENTRE DE LECTURA. — Sembla que aquesta florirent ciutat està fent un conveni amb la Caixa Rural per comprar part del edifici propietat d'aquesta. El dia que se disposi de lloc suficient, se podrà veure l'obra del Centre, amb la seva ja numerosa biblioteca i numerosa sèrie de revistes i periòdics.

NOUS MIJERS

A la Universitat de Barcelona ha acabat la carrera de mijer En. Lluís Pascual González fill del nostre amic D. Lluís, notari d'aquesta vila i nebot del Hm. D. Bartomeu Pascual Vicari capítular d'aquesta Diòcesis.

PIROTECNIA ESPINOSA

Nuevos programas para FABRICACIONES DE FUEGOS ARTIFICIALES propios para fiestas particulares, de barrio, jardines etc. etc.

Novedades FUEGOS ELÉCTRICOS. Igras, círculos, Bayetas de níquel plateado y dorado.

FUEGOS JAPONESES. — COHETES REALES con cabellón. Cohetes de honor. — Cohetes eléctricos. — Cohetes escondidos. — Cohetes reales con lluvia dorada y plateada.

Dirección = 16 - Taulera Artá

La novell mijer que no té més que 20 anys d'edat, ha fet en tres, los sis cursos de que consta la carrera. Rebi ell i la seva família la nostra més entusiasta enhorabona.

També hem llegit que l'ha acabat la preparació jove En. Pere Massanet Sampol fill segon del nostre bon amic el notari de ciutat D. Francesc de Palau. A ell i família vagí la més bona enhorabona.

DESTROSSA. — El salamó gros de l'església la matinada del Corpus va caure a causa d'haver romput la cadena que el sostén.

Es la segona vegada que can i costa molt de compondre.

PRO MUTILATS. — El passat diumenge se va fer la capta per aplegar diners per assistir a els baldats d'Africa. Sortiren diferents comissions integrades per elements del Ajuntament. Cierqua i Jutjat les quals accompanyades de la banda de música recorregueren tota vila. Se recaldaren 313'00 148.

A Cala Ratjada
CASA PER LLOGAR

Nova de trica i molt ben situada dins un pinar i amb comoditats.

Informarà tan aviat com resolució.

¡Vive!

Un fadrí d'uns 50 anys, de bona conducta, desitja casar-se.

Possueix uns dos mls duros d'hacienda.

Qüala donest si n'hi ha cap que teugui casera qu'aprofiti l'oasió. «El tiempo es oro» i si no fois via no hi sreu a temps. Informes en aquesta redacció.

